Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um] Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise Ordinis Minor[um] de obseruantia ...

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

S[e]c[und]a e[st] excellentia spirital[is] illumi[n]atio[n]is

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Visual Library

lū cōmendauit: di. Act. ix. ad ananiā Vas
electionis ē mihi iſte: vt portet nomē me/
um coram gentib⁹ ⁊ regib⁹ ⁊ filijs iſrł. O
qnta laus ⁊ ſingularis pauli cōmendatio
ab ipo diuine veritatis ore plata. Vas i/
quit electionis .i. vas ſpēaliter electū vt ſa
pientie ⁊ grē plenitudine repleat. Tria ḡp
pe faciunt vas aptū .i. hominē idoneū ad
ſuſcipiendū liquorē gratie. Primū ſi ſit
vacuū .ſ. ab extraneis affectionib⁹. Vn̄ va/
ſa vacua repleuit heliſeus .iiij. Regū .iiij.
Hoc mō erat paulus vas vacuū. qm̄ ipſe
dicit Phil. iij. Oia arbitratus ſum vt ſter
cora vt chrm̄ lucrifaciā. Scdm̄ ſi ſit in/
tegrum ⁊ ſanū p fidem .ſ. ⁊ charitatē Ja.
j. Ut ſitis pfecti .ſ. in fide: ⁊ integri in dei
amore in nullo deficiētes. Talis erat pau
lus q̄ dicebat Phil. iij. Inueniar in illo nō
hn̄s meā iuſticiam ſed illā q̄ ex fide eſt.

Tertium eſt ſi ſit rectū ⁊ patulū .ſ. p deſi
derium ⁊ rectā intentionē Ps. Rect⁊ cor/
de leticia .i. gratia q̄ eſt cā ſpūalis leticie. ⁊
ij. Mach. j. Adaperiat dn̄s cor vr̄m. Hu/
iuſmodi erat Paulus q̄ dicebat Phil. iij.
Que qdem retro ſunt obliuiſcens ad ea q̄
priora ſunt meipm̄ extendo. Vn̄ patet ꝙ
paulus fuit vas aptiſſimū ad ſuſceptionē⁊
gratie. Ideo bn̄ dicit̄ vas electionis. Se/
quent̄ quō portauit nomē chriſti: qm̄ ſub/
iungit dn̄s: vt portet nomen meū ⁊c. Re/
ſponſio. Portauit in corde p fidem et ſince
ram dilectionē. Ideo Act. xv. dicit. Ego
non ſolum alligari ſed ⁊ mori paratus ſu⁊
in hierlm̄ ꝓpter nomen domini ieſu ⁊c. Vi
de ibi. Item portauit in ore per aſſiduam
pdicationē. Vn̄ Act. ix. Continuo ingreſ
ſus in ſynagogas pdicabat ieſum qm̄ hic ē
filius dei. Stupebant aūt omnes qui eu⁊
audiebant ⁊c. Uide ibi. Item portauit in
manibus p continuam operationē. Vn̄ di
cebat Col. iij. Omne qdcunq⁊ facit⁊ in ver
bo aut in opere: in nomine dn̄i nr̄i ieſu chri
ſti facite. Illud itaq⁊ nomen ſumme vene/
rabile qd eſt ieſus mirabiliter dilexit ⁊ ve
nerabat̄. Vn̄ ipm̄ in ſuis epiſtolis quingē
tis vicib⁹ nominauit: ac etiā poſt decollati
onē ſuā illud i ore habuit reſonando ter ie
ſus/ieſus/ieſus. Cum eni ad paſſionis ſue
locum veniſſet verſus orientē manib⁹ extē
ſis cū lachrymis orauit ⁊ grās egit. Poſt
hoc valedicens fratrib⁹ ſuis vtroq⁊ genu
in terram fixit: collū ſuū extendit. et ſic ro/
me decollatus eſt. Et mox caput ei⁹ a cor/
pore ſaliens nomen ieſu ter clara voce iro/
nuit. Et vbicunq⁊ caput eius exiliuit: mox
fons erupit. Quod et vſq⁊ in hodiernum
diem manifeſtū eſt.

Secunda eſt excellentia ſpiritalis il
luminationis. Singulari em̄ atq⁊
excellenti quodā modo de diuis il
luminat⁹ eſt qn̄ .ſ. raptus eſt in tertiū celū
⁊ audiuit arcana verba q̄ non lic⁊ homini
loq. vt ipe dixit. ij. Cor. xij. vbi ſunt tria pn
cipalia dubia declaranda.

Primū eſt dubium viſionis.
Scdm̄ eſt dubiū expoſitionis.
Tertiū eſt dubiū ſeparationis.

Primū eſt dubiū viſiōis.

vtrum ſc⁊ ſi illo raptu viderit diuinā eſſen
tiā: Ad qd reſpondendū eſt ꝙ ſic. Aug. em̄
determinat in lib. de videndo deū ad pau
linā/ꝙ ipſa dei eſſentia a qbuſdam videri
potuit in hac vita: ſic a moyſe et paulo qui
raptus audiuit ineffabilia verba q̄ non li
cet hoī loqui. Hoc idem expreſſe dicit ipe
Aug. xij. ſup Gen̄. ad lrām. et habet̄ in glo
ſa ij. Cor. xij. Et hoc etiam ſonant ipa ver
ba apli ſicut dicit Tho. ij. ij. q. clxxvj. arti.
iij. Dicit em̄ aplus ſe audiuiſſe ineffabilia
verba que non licet homini loq. Hmōi āt
vident̄ eſſe ea q̄ pertinēt ad viſionē beato
rum q̄ excedit ſtatum vie. ſm̄ illud Eſaie.
lxiiij. Oculus non vidit deus abſq⁊ te que
preparaſti diligentib⁹ te. Jō conuenienter
dr ꝙ deum p eſſentiam viderit. q⁊ tn̄ illa vi
ſio ſolū fuit p modū paſſionis cito tranſe
untis: iō ex tali viſione nō fuit paul⁹ bea/
tus ſimplr̄ ſed ſolū ſm̄ quid. Etſi arguas
q⁊ fides non pōt ſimul eſſe cū viſione diuie
eſſentie. vt pz j. Cor. xiij. Sed paulus in
illo ſtatu habuit fidem. ergo non vidit diuinā
eſſentiā. Dicendū ꝙ Paulus in raptu non
fuit beatus habitualit̄ ſ⁊ ſolū habuit actū
beatoꝝ. Vnde ꝯn̄s vt ſimul tūc in eo nō fu
erit actus fidei. tn̄ in eo ſimul fuit habit⁹
fidei. Hec ex Thoma vbi ſ.

Scdm̄ eſt dubiū expoſiti/

onis qualiter ſc⁊ exponendū ſit ꝙ paul⁹ di
citur fuiſſe raptus vſq⁊ ad tertiū celu⁊. Re
ſpondet Tho. vbi ſ. ꝙ nomie tertij celi pt

vno mõ itelligi aliqd corporeũ. ⁊ ſic tertiũ
celũ dr̃ celũ empyreuꝫ qḋ dr̃ tertiũ reſpe-
ctu celi aerei ⁊ celi ſiderei: vel poti⁹ celi ſi-
derei ⁊ celi aquei ſiue cryſtallini: ⁊ dr̃ ra-
ptus vſqꝫ ad tertiũ celum: nõ qꝛ raptus ſit
ad videndũ ſimilitudinẽ alicuiuſ rei corꝑee
ſed ꝓpter hoc ꝙ ille eſt locus ꝯtemplatoīs
beatoꝝ. Jdõ cum dixit ſe raptũ vſqꝫ ad ter-
tium celum ſignificat ꝙ deus oñdit ei vitam in
q̃ videndus eſt in eternũ. Alio mõ per ter
tium celum põt intelligi aliq̃ viſio ſupꝛhu
mana: q̃ põt dici tertium celum triplici rõ-
ne. ¶ Primo mõ ſm ordinem potentiarũ
cognoſcitiuaꝝ. ꝑmũ celum dicat̃ viſio cor
poralis ꝑ ſenſuꝫ facta ſicut viſa eſt man⁹ ſcri
bentis in pariete. Dañ. v. Scḋm aũt celũ
ſit viſio imaginaria. puta quã vidit eſaias
Eſa. vj. Et ioannes in Apoc. Tertiũ ꝟo
celum dicat̃ intellectualis viſio. vt Aug⁹.
exponit. xij. ſuꝑ Geñ. ad lr̃am. ¶ Secũdo
mõ põt dici tertiũ celũ ſm ordinẽ cognoſci
bilium. vt primũ celum dicat̃ cognitio cor
poꝝ: ſcḋm cognitio ſpirituũ: tertiũ cogni-
tio ipſius dei. ¶ Tertio mõ põt dici tertiũ
celum ꝯtemplatio dei ſm gradus cogniti
onis q̃ deus videt̃. quoꝝ primus ꝑtinet ad
angelos infime hierarchie: ſcḋs ad ange-
los medie: tertius ad angelos ſupreme. vt
gloſa dicit. ij. Coꝝ. xij. Et quia viſio dei ñ
põt eſſe ſine dilectione. iõ non ſolũ dixit ſe
raptum ad tertium celũ rõne cognitionis
ſed etiam in paradiſum rõne dilectionis ⁊
delectationis concomitantꝭ. Hec Tho.

Tertiũ eſt dubium ſepara

tionis. Utrum vicꝫ aĩa pauli in illo raptu
fuerit a corꝑe ſeparata: Rñdet Tho. vbi
s. arti. v. ꝙ in illo raptu non fuit neceſſari
um ꝙ aĩa ſit ſeparata a corpore vt nõ vni
ret̃ ei vt forma: fuit tñ neceſſarium intelle-
ctum eius abſtrahi a phantaſmatibꝰ ⁊ ſen-
ſibilium ꝑceptione. Etſi arguatur qm̃ di-
xit ipſe paulus. ij. Coꝝ. v. Quãdiu ſumus
in corpore peregrinamur a dño. Per fidẽ
enim ambulam⁹ non ꝑ ſpeciẽ. Sꝫ paulus
in illo ſtatu non ꝑegrinabat̃ a dño qꝛ vide
bat deum ꝑ ſpeciẽ: ergo non erat in corꝑe. Di
cendũ ꝙ paulus in raptu illo ꝑegrinabat̃
a dño quantũ ad ſtatum qꝛ adhuc erat in
ſtatu viatoris: non aũt q̃ ad actum q̃ vide-
bat deum ꝑ ſpeciem. Hec Tho. Sicut tñ
dixit ipſe paulus. ij. Coꝛ. xij. Neſciebat ipſe
an fuerit raptus in corꝑe vel extra corpus
Qḋ vt dicit Tho. vbi s. ar. xj. oportet ſic i-
telligere vt. ſ. apl's ſciuerit ꝙ fuerit raptus
ſm animã: ⁊ non ſm corpus. Neſciuit q̃li
ter aĩa ſe hr̃et ad corpus. vtrum. ſ. fuerit
ſeparata a corpore: ⁊ ſic ſine corꝑe eleuata
vel ipa in corꝑe exñs talem habuerit viſio
nẽ. Jn illo aũt raptu dr̃ didiciſſe a deo euã
gelium in illo triduo q̃ fuit q̃ſi excecat⁹ ni
hil videns. Uñ p̃tꝫ q̃ excellenter fuit a deo
illuminatus. Uñ Gal'. j. dicebat. Notũ vo
bis facio frẽs euangeliũ qḋ euangelizatũ
eſt a me qꝛ non eſt ſm hominẽ: neqꝫ enĩ ab
homine accepi illud: neqꝫ didici / ſed ꝑ re
uelationẽ ieſu chꝛi ⁊c

¶ Tertia eſt excellentia ſpũalis ꝑfe
ctionis. Fuit enĩ vir in omni ſpũali
ꝑfectiſſimus. qḋ vt euidenti⁹ con
templari poſſim⁹ ꝯſideranda eſt in eo tri
plex ꝑfectio ſpũoſa ⁊ excellentiſſima
¶ Pꝛia eſt ꝑfectio malignitatis reiectiua
¶ Scḋa eſt ꝑfectio bonitatis operatiua.
¶ Tertia eſt ꝑfectio charitatꝭ expreſſiua.

Prima igit̃ ẽ ꝑfectio ma-

lignitatis repreſſiua. Perfectiſſime enĩ mũ
dũ ⁊ ea q̃ in mundo ſunt abnegauit ꝓpter
chꝛm̃ q̃ ꝑfecto mund⁹ allicit ad maligni
tatem: qm̃ ſicut dr̃. j. Jo. vl. Mund⁹ totus i
maligno poſitus ẽ. Sunt aũt tria in mun
do q̃ maxie ad malũ alliciunt. Diuitie: deli
tie ⁊ honores ſeu ꝑeminentie: q̃ oia ꝑemp⁹
ꝯtempſit paulus ꝓpter chꝛm̃ ne eũ ad aliꝗ
qḋ ꝑctm̃ allicerent. ¶ Primo itaqꝫ ꝯtem
pſit diuitiaꝝ cupiditatẽ ꝑ voluntariã pau
ꝑtatem. Uñ dicebat Phil'. iij. Que mihi
fuerunt lucra hec arbitrat⁹ ſum ꝓpter chꝛi
ſtũ detrimenta veꝝ ⁊ extimo oĩa detrimẽ
tũ eſſe ꝓpter eminentẽ ſciam ieſu chꝛi dñi
nr̃i ꝓpter quẽ omnia detrimentũ feci ⁊ ar
bitroꝛ vt ſtercora vt chꝛm̃ lucrifaciã. Hec
ibi. ¶ Scḋo ꝯtempſit delitiaꝝ voluptatẽ
ꝑ temperantie honeſtatẽ: quam excellentiſ
ſime cuſtodiuit tripl'r. ¶ Primo ꝑ corpa
lis refectionis modicitate Uñ. ij. Co. xj.
dicit ꝙ ſepe fuit in fame: ⁊ ſiti in ieiunijs mul
tis. ¶ Scḋo ꝑ carnalis macerationis au
ſteritatẽ. Uñ ibidem dicit: ꝙ ſepe fuit in la
boꝛe ⁊ erumna: in vigilijs multis: in frigo
re ⁊ nuditate Et. j. Coꝛ. ix. dicit. Caſtigo